

ภูมิอากาศจังหวัดจันทบุรี

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดจันทบุรีเป็นจังหวัดในภาคตะวันออก ตั้งอยู่ชายฝั่งทะเลด้านทิศตะวันออกของอ่าวไทย ประมาณละติจูดที่ $12^{\circ} 37'$ เหนือ ลองจิจูด $102^{\circ} 07'$ ตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครเป็นระยะทางประมาณ 239 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 6,338 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับบริเวณใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดฉะเชิงเทราและสระแก้ว
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ทะเลอ่าวไทย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดตราดและประเทศกัมพูชา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดระยอง

ภูมิประเทศทั่วไป

สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น ป่าไม้ ภูเขา และเนินสูงเป็นลักษณะภูมิประเทศทางด้านเหนือและตะวันออกของจังหวัด ได้แก่ อำเภอกง่างางแอม อำเภอกำแพง อำเภอมะขาม อำเภอสอยดาว อำเภอบึงน้ำร้อน และตอนบนของอำเภอขลุง บริเวณดังกล่าวเป็นเขตป่าสงวน เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและพื้นที่การเกษตรปลูกสวนผลไม้ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และพืชไร่ เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง ส่วนทางตอนกลางของจังหวัด ได้แก่ เขตพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอเขาคิชฌกูฏ ตอนบนของอำเภอกำแพง อำเภอขลุง และอำเภอแหลมสิงห์เป็นพื้นที่แหล่งน้ำที่ใช้ทำสวนผลไม้ เช่น ทุเรียน เงาะ มังคุด นอกจากนี้ยังมีพื้นที่บริเวณที่ราบชายฝั่ง ได้แก่ อำเภอนายายอาม ตอนล่างของอำเภอกำแพง อำเภอแหลมสิงห์ และอำเภอขลุง ซึ่งมีลักษณะเป็นที่ราบชายฝั่งทะเลสลับด้วยเนินเขาและป่าชายเลน

ลักษณะอากาศทั่วไป

จังหวัดจันทบุรีอยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุมที่พัดเวียนประจำฤดูกาล 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดปกคลุมในช่วงฤดูหนาวตั้งแต่ประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งจะนำความความเย็นมาสู่จังหวัด และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดปกคลุมในช่วงฤดูฝนประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม จากลักษณะภูมิประเทศที่มีชายฝั่งทะเลและมีเทือกเขาอยู่ใกล้ทะเลด้านที่เปิดรับมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากอ่าวไทยอย่างเต็มที่จึงทำให้ฝนตกมากตามแนวภูเขาและชายฝั่งทะเล โดยจังหวัดจันทบุรีมีฝนตกชุกตั้งแต่เดือนมิถุนายนเป็นต้นไปจนถึงเดือนกันยายน

ฤดูกาล

พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทยแบ่งฤดูกาลของจังหวัดจันทบุรีออกเป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงของมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย ซึ่งพัดพาเอามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนเข้ามาปกคลุมประเทศไทย แต่เนื่องจากจังหวัดจันทบุรีอยู่ในละติจูดที่ต่ำและมีพื้นที่ติดบริเวณชายฝั่งทะเลซึ่งได้รับอิทธิพลจากลมทะเลทำให้อากาศไม่หนาวเย็นมากนัก

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม เมื่อเปลี่ยนเข้าสู่ฤดูร้อนอากาศจะร้อนขึ้นแต่ได้รับกระแสลมจากทะเล ทำให้อากาศไม่ร้อนอบอ้าวมากนัก

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นระยะที่มีมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย ซึ่งจะนำความชื้นจากทะเลอันดามันพัดผ่านอ่าวไทยเข้าสู่ภาคตะวันออก ทำให้อากาศจะชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกทั่วไป ซึ่งจังหวัดจันทบุรีนับเป็นที่มีฝนตกมากจังหวัดหนึ่งของประเทศไทย

อุณหภูมิ

จังหวัดจันทบุรีเป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้เขตชายฝั่งทะเลจึงได้รับอิทธิพลจากลมทะเล ทำให้อากาศไม่ร้อนจัดนักในฤดูร้อนและฤดูหนาวอากาศก็ไม่หนาวจัด อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปีไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงมากนัก โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 27.7 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 32.5 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดที่เคยตรวจวัดได้ 38.8 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2542 ส่วนอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 23.8 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำที่สุดที่เคยตรวจวัดได้ 8.9 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2497

ฝน

จังหวัดจันทบุรีเป็นจังหวัดที่มีฝนชุกเกือบตลอดปี เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศอำนวยให้คือมีบางส่วนที่เป็นเทือกเขาสูง บริเวณที่อยู่ด้านหน้าของทิวเขาจะเกิดลักษณะฝนภูเขาตกอยู่เสมอ ซึ่งปริมาณฝนที่ตกในลักษณะดังกล่าวอาจทำให้เกิดน้ำป่าไหลหลากรุนแรงเข้าท่วมพื้นที่ใกล้เคียงและบริเวณตัวเมืองได้ นอกจากนี้บริเวณจังหวัดจันทบุรียังอยู่ใกล้ทะเลได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้เต็มที่ ทำให้มีฝนตกชุกทั่วไปบริเวณอำเภอเมือง อำเภอท่าใหม่ อำเภอแหลมสิงห์ และอำเภอขลุง ซึ่งเป็นบริเวณชายฝั่งทะเลด้านรับลมมีปริมาณฝนรวมตลอดปีประมาณ 2,500-3,000 มิลลิเมตร ส่วนอำเภอมะขามและอำเภอโป่งน้ำร้อนซึ่งเป็นบริเวณที่อยู่ลึกเข้าไปในแผ่นดินมีฝนรวมทั้งปี 1,600-2,000 มิลลิเมตร สำหรับปริมาณฝนรวมตลอดปีบริเวณอำเภอเมืองจังหวัดจันทบุรี 2,964.5 มิลลิเมตร โดยมีจำนวนวันฝนตก 171 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนกรกฎาคมและกันยายนมีปริมาณฝนรวมเฉลี่ย 510.0 มิลลิเมตร และ 517.1 มิลลิเมตร ตามลำดับ สำหรับปริมาณฝนสูงที่สุดใน 24 ชั่วโมง ที่เคยตรวจวัดได้คือ 409.5 มิลลิเมตร ที่สถานีอากาศเกษตรพลี อำเภอขลุง เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2562

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนเข้าสู่บริเวณจังหวัดจันทบุรีส่วนใหญ่เป็นพายุดีเปรสชัน ซึ่งส่งผลให้มีลมแรงฝนตกหนัก และทำให้เกิดสภาวะน้ำท่วมขึ้นได้ในบางพื้นที่ พายุดีเปรสชันที่เคลื่อนผ่านเข้ามาในบริเวณจังหวัดจันทบุรีส่วนใหญ่มีแหล่งกำเนิดจากทะเลจีนใต้และมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือด้านตะวันตก โดยเคลื่อนผ่านประเทศเวียดนาม ลาว และกัมพูชาเข้าสู่ประเทศไทย

จากสถิติในคาบ 72 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2494-2565 พบว่ามีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนตัวผ่านจังหวัดจันทบุรีทั้งหมด 9 ลูก ซึ่งมีกำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชันเคลื่อนตัวผ่านเข้ามาในเดือนกรกฎาคม 1 ลูก (2494) เดือนตุลาคม 8 ลูก (2495(2), 2500, 2502, 2503, 2517, 2528, 2535)

ที่ตั้งของสถานีอุตุนิยมวิทยาในจังหวัดจันทบุรี

สภาวะอากาศที่จัดทำขึ้นนี้มาจากผลการตรวจอากาศของสถานีอุตุนิยมวิทยาจันทบุรี (ละติจูด 12° 37' เหนือ ลองจิจูด 102° 07' ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 2.86 เมตร) และสถานีอุตุนิยมวิทยาเกษตรพลี (ละติจูด 12° 30' 31.0" เหนือ ลองจิจูด 102° 10' 23.0" ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 22.0 เมตร) ซึ่งทำการตรวจสอบประกอบอุตุนิยมวิทยาต่าง ๆ วันละ 8 เวลา คือ เวลา 01.00 04.00

07.00 10.00 13.00 16.00 19.00 และ 22.00 น. แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยังกรมอุตุนิยมวิทยาเพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติภูมิอากาศ ซึ่งสามารถติดต่อขอข้อมูลได้โดยตรงกับสถานีฯ ตามที่อยู่ดังต่อไปนี้

สถานีอุตุนิยมวิทยาจันทบุรี ตั้งอยู่เลขที่ 30 ถนนเลียบบเนิน ต.วัดใหม่ อ.เมือง จ.จันทบุรี 22000
โทร. (039) 311026

สถานีอากาศเกษตรพลีว ตั้งอยู่เลขที่ 63 หมู่ที่ 6 ถนนสุขุมวิท ต.ตะปอน อ.ขลุง จ.จันทบุรี 22110
โทร. (039) 397241

หมายเหตุ - สถิติภูมิอากาศที่เป็นค่าเฉลี่ยใช้ข้อมูล คาบ 30 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2534 – 2563
- สถิติภูมิอากาศที่มีค่าเป็นที่สุดใช้ข้อมูล ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 – 2565

ศูนย์ภูมิอากาศ กองพัฒนาอุตุนิยมวิทยา
กรมอุตุนิยมวิทยา
มกราคม 2566